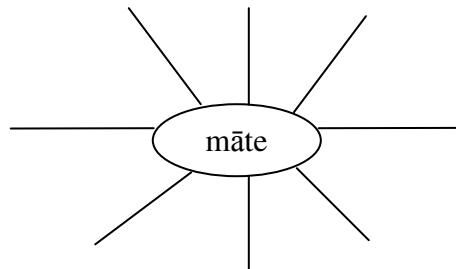

2. DARBA LAPA

1. uzdevums

- Veido, lūdzu, asociācijas vārdam *māte*.

- Pasvītro vārdus, kas, Tavuprāt, visprecīzāk raksturo māti vispār.
- Salīdzini savu veikumu ar solabiedra darbu. Seciniet, kas, jūsuprāt, raksturīgs mātei.
- Ieraksti secinājumus 1. tabulā *Priekšstats par māti* (7. darba lapa).

2. uzdevums

Padomā, ar kādiem vārdiem Tu raksturotu *māti* vispār.

Lietvārdi: _____

_____

Īpašības vārdi: _____

_____

Darbības vārdi: _____

_____

Kuri vārdi visprecīzāk raksturo Tavu māti? Pasvītro tos. Pastāsti solabiedram, kāpēc izvēlējies tieši šos vārdus.

3. uzdevums

- Uzraksti sekundāros vārdus (atvasinājumus un salikteņus), ko var izmantot mātes nosaukšanai.

_____

_____

_____

_____

_____

6. uzdevums

- Pasaki vārdu *māte* citā valodā, piemēram, angļu, vācu, krievu. Vai šajos vārdos ir kas līdzīgs? Kas? Ieraksti šos vārdus 2. tabulā.
- Atver „e-PUPAS” sadaļu *Tulkojums un atbildes citās valodās* un noskaidro, kā māti sauc dažādās valodās, papildini 2. tabulu.
- Noskaidro vārda *māte* cilmi, izmantojot „e-PUPAS” sadaļu *Etimoloģija*.
- Izlasi citu vārdnīcu šķirklus, kas piedāvāti „e-PUPAS” sadaļā *Vārda leksiskais raksturojums* Secini, kādu jaunu informāciju var uzzināt no katra avota.
- Ieraksti vārdnīcas meklētājā vārdu *māte* un noskaidro, kuros šķirkļos tas vēl sastopams. Prognozē, kāpēc šis vārds varētu būt lietots kādā no šķirkļiem.
- Izvēlies divus šķirklus, kuros vārda *māte* izmantojums Tev rada izbrīnu. Atver tos un noskaidro, kāpēc vārds *māte* izmantots šajos šķirkļos.
- Uzraksti 2–3 secinājumus, ko jaunu uzzināji par vārdu *māte*, veicot šo uzdevumu.

---

7. uzdevums

Papildini, lūdzu, iesākto teikumu, stāstot par savu māti līdzīgi kā vārdnīcas šķirklī.

Mana māte ir _____

---

8. uzdevums

Uzraksti pārspriedumu *Mātes tēls vārdnīcu skatījumā* (4. darba lapa), izmantojot dažādās vārdnīcās uzzināto informāciju.

9. uzdevums

Lasi, lūdzu, M. Cielēnas pasakas *Galva, aste un mamma* fragmentu¹. Prognozē, ko karaliene Melinda teiks un darīs pagrabā.

- Piedalies *prāta vētrā*, kur izsaki savu prognozi pasakas turpinājumam.
- Noklausies pasakas turpinājumu.
- Secini, kādas mātei tipiskas īpašības un uzdevumi aprakstīti šajā pasakas fragmentā.
- Ieraksti 1. tabulā secināto.
- Secini, kuras prognozes bija stereotipiskas (atspoguļoja vispārpieņemtu viedokli), kuras – neparastas.

10. uzdevums

- Klausies uzmanīgi Māras Cielēnas pasaku *Mazā, mazā mammīte*².
- Pēc noklausīšanās papildini teikumus un atbildi uz jautājumiem.

Mammīte bija tik maza _____

_____

Mammīte bija ne vien maza, bet arī _____

_____

Visu laiku mazā, mazā mammīte bērniem stāstīja _____

_____, dziedāja _____

Mammīte lūdza, lai valdnieks sagādā _____

_____

Kāpēc, Tavuprāt, autore tā sauc mazo mammīti? _____

_____

Kā bērni pateicās mammītei? _____

_____

¹ Cielēna M. *Galva, aste un mamma. Pasakas*. Rīga: Atēna, 2003, 97.–101. lpp. Fragmenti no 100. lpp., kas sākas ar vārdiem *Pagrabā velniņš briesmīgi izbijās* un beidzas ar rindu *Un karaliene Melinda drīz vien bija klāt*.

² Cielēna M. *Mazā, mazā mammīte. Pasakas*. Rīga: Atēna, 2003, 144.–146. lpp.

Kuri bija mazās mammītes lielie darbi? _____

_____

_____

Par ko mazās mammītes bērni varēja būt pateicīgi viņai? _____

_____

_____

11. uzdevums

- Uzraksti pārspriedumu *Es pateicos savai mātei* (5. darba lapa).
- Vispirms veido domu karti, pēc tam melnrakstu. Atceries, ka pārspriedumā ir ievads, galvenā un nobeiguma daļa.

12. uzdevums

- Sameklē „e-PUPĀ” sadaļu, kurā ir ticējumi, un izlasi tos. Papildini šo materiālu, sameklējot citus ticējumus.

_____

_____

_____

_____

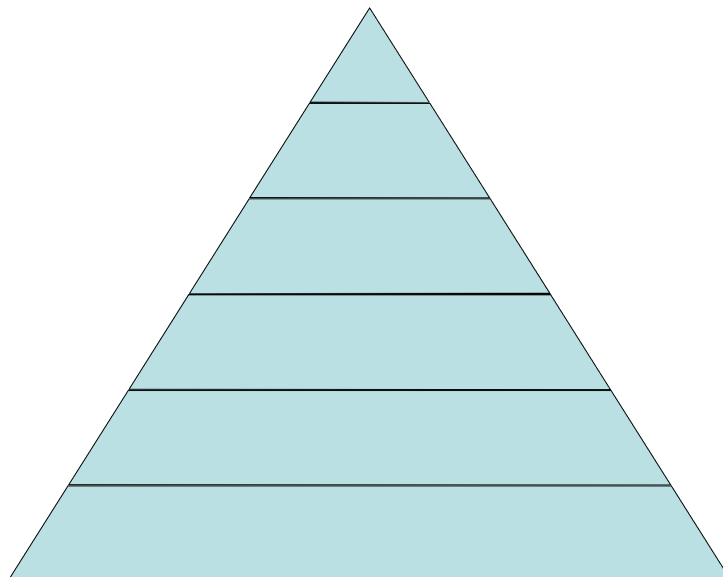
_____

_____

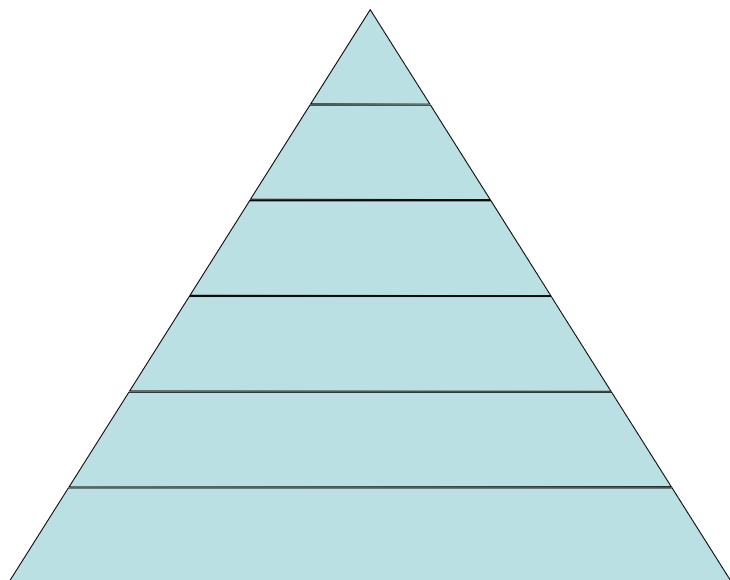
_____

_____

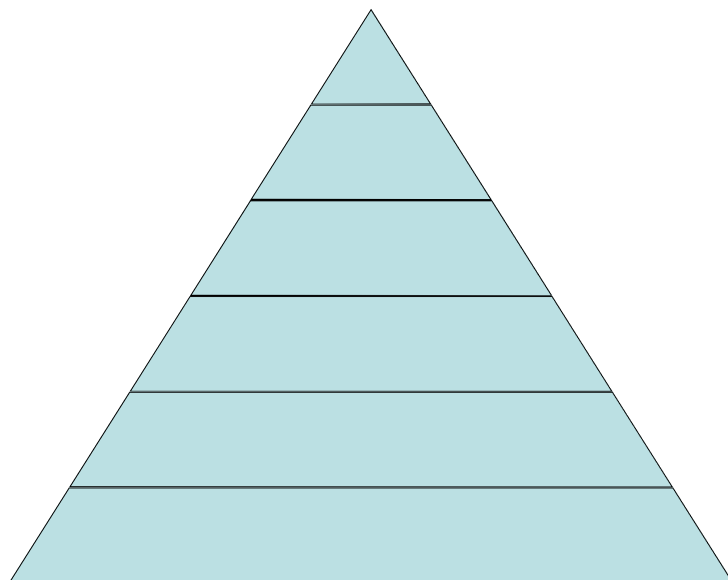
- Secini, kādi paradumi atklāti ticējumos; kādus padomus dod mūsu senči; kā mātes rīcība, pēc senču domām, varēja ietekmēt bērna tālāko dzīvi.
- Ieraksti piramīdās jauno informāciju. Kāpēc to izkārtoji tieši tā?

PARADUMI

PADOMI

MĀTES RĪCĪBA

15. uzdevums

- Ieraksti ticējumos, sakāmvārdos, parunās un tautasdziesmās atrastos tēlainās izteiksmes līdzekļus tabulā. Papildini savākto materiālu ar mātes raksturošanai izmantotajiem tēlainās izteiksmes līdzekļiem no latviešu tautas pasakām.

Epitēti	Metaforas	Salīdzinājumi

16. uzdevums

- Izlasi „e-PUPĀ” piedāvātos dzejas un prozas fragmentus. Sameklē dzejoļus, prozas tekstus, kuros raksturota māte, atklāta viņas būtība, dvēsele vai pausta attieksme pret māti.
- Atrodi daiļdarbu fragmentos metaforas, epitetus. Pasvītīro metaforas ar zaļu krāsu, epitetus – ar dzeltenu.
- Papildini stāstījumu par māti, izmantojot gan tekstā atrastos, gan jau zināmos un pašu radītos tēlainās izteiksmes līdzekļus.

Mātes acis raudzījās _____, _____ atskanēja mātes balsis. Vismīļāk gribētos galvu pieglaust _____ un _____ mātes drēbēm, lai ieelpotu _____ smaržu, kas atgādina bērniību. Mātes _____ rokas palīdz tikt pāri daudzām bērnu dienu likstām. Ienākot istabā pretim _____ mātes smaids kā _____. Tas ir mātes mīlestības _____, kas sargā mūs no nedienām un likstām.

- Izvēlies trīs Tev tuvākās metaforas un trīs epitetus no dzejas un prozas fragmentiem un iesaisti tos miniatūrā *Mātes mūžs* (6. darba lapa). Tekstā drīkst izmantot arī pašā radītus tēlainās izteiksmes līdzekļus.